

TIJDSCHRIFT

VAN HET

KONINKLIJK NEDERLANDSCH GENOOTSCHAP

VOOR

MUNT- EN PENNINGKUNDE

ONDER DE ZINSPREUK

„Concordia res parvae crescunt“

TE

AMSTERDAM

18^e Jaargang

AMSTERDAM

JOHANNES MÜLLER

1910

Bijdrage tot de Muntgeschiedenis van Holland.

In het Rijksarchief te 's-Gravenhage (afd. Rekenkamer Register n°. 2 f^o CL.) bevindt zich de minuut van een antwoord der Rekenkamer van Holland en Zeeland op een brief van den Kanselier van MAXIMILIAAN, Koning van het Heilige Roomsche Rijk. Dit antwoord, hetwelk voor de kennis van vroegere muntwaarde niet zonder belang is, werd als volgt ingeschreven :

Roerende m^r. **POUWELS VAN AMEROYEN** ende zekere oude schulden, die men wylen **GARBRANT VAN DEN COLSTER**, proest van Bergen in Hene-gowen, schuldich soude wezen.

Aan mynen heer den Canselier. 1)

Edele mogende heere. Wy gebieden ons onderdânich-lick tuwairts ende u gelieve te weten, eedelt moghende, hoedat wy in alre oitmoedicheit ontfaen hebben van onssen alre genadichsten heere, de Roomsche Konning, een zynen besloten brief, gescreven in zyne stede van Mechelen den 14^{en} dach van October lestleden, by denwelcken zijn K. ons beveelt, dat wy dezelve zijn K.M. ofte u edele mogende heere terstont overscryven soude de wairde van den paymenten, die men meester **PAUWELS VAN AMERSONYEN**, pensionarys der stede van Dordrecht, noch schuldich soude blyven by den extraicte hem t' anderen tyden

1) Ter zijde staat: Desen brief is gegeven **JAN**, bode in 't groet hoff, die mijns genadighen heeren brief hier brochte om die te leveren mijn heere de Canselier 23 in Januarij a^o (14)94 secundum cursum curie Hollandie (1495).

vuyt desen camer gegeven by bevelen ende ordon-
nantie van den K.M. voors. ende te reduceeren die
Ailbertusschilden, noblen, ponden vlaems ende grooten
totter wairde van zijnre genaden munten, jegenwoir-
delick loop hebbende, den Andriesgulden tot 28 stuvers
gerekent, ende dit sonderlinge van den sommen ende
payementen hiernavolgende. In den eersten van den
632 ₧ 19 β 3 d̄ tournois, ten anderen van den 361 ₧ 7 β
6 d̄ gr., ten derden van den 1619 ₧ 1 β 6 d̄ gr. al geroert
in de voors. extracte dit al in 't lange blijckende by
den voors. besloten brieffe gebleven hier in der Camere
achtervolgende ende obtempereerende t inhoude van
dewelcken wy om te zekerlicker te doen de voors.
reductie ende valuacie van den voors. payementen
ende penningen, hebben dairomme gesien ende gevi-
ziteert een valuacie, gemaict in den jaere (14)45 by
wylen ARENT MUSCH, in zijn leven generaelmeester
van alle mijns genadighen heeren munten, van den
voors. Ailbertusschilden, by dewelcke blijkt datter
tweerehande Ailbertusschilden gemaict zijn geweest
voor den jaere M vierhondert II (?) al up eenen name
ende up eene wapen dairoff deerste wairdich waeren,
doet ter tijt, t stuck 4 β 11 d̄ groten Vlaems, den
leeu tot 5 β groten Vlaems gerekent, ende den anderen
4 β 7 d̄ groten Vlaems, alst blijck by derzelve valuacie,
geregistreert int register mitter groene couverture
gehouden hier in den camere f°. 68 1). Na welcke
valuacie wy ons in dezer sake geregelt ende de reductie
ende valuacie van den voors. payementen ende sommen
gemaict hebben, nemende onze fondement na der
wairde van de voors. Ailbertusschild gevalueert tot
4 β 8 d̄ groten, den gouden leeu tot 5 β groten Vlaems,

1) In marg. staat: Van deze materie staen oick andere diversche brieven
geregistreert in der Camere int nyewe register, geteykent met G, f° 119,
120, 121 en 122.

ende hebben alle die voors. sommen gemaict ende gebracht tot ponden van 40 groten Vlaems t pont, den gouden Andriesgulden tot 20 β , na den generaele ordonnantie van der munten, verkundicht op ten kerssavont a°. 89, hoewel ons gelast es by den voors. besloten brieff de voors. reductie ende valuacie te maicken na den wairden der voors. Andriesgulden tot 28 β , dat wy gelaten hebben om t meeste proffijt van onzen alregeadichsten heeren, die daerby verliesen soude den 28en penninck, welcke reductie ende valuacie gemaict is in manieren hier naer verclairt.

Ende eerst angaende de voors. 632 ƒ 19 β 3 d Tournois, 30 groten Vlaems 't pondt, in payementen den Ailbertusschild tot 44 groten als die gevalueert wordt in de rekeningen dair men die voors. somme schuldich blijft navolgende die voors. extraicten dair off boven gesonden, facit, denzelven Scilt tot 56 grote Vlaems na der waerderynge van den voors. ARENT MUSCH, den gouden leeu tot 5 β groten, 805 ƒ 11 β 10 d ob. tournois v. in ponden van 40 groten: zes hondert vier ponden drie schellingen thien penningen half portie zwaer, den gouden Sint Andriesgulden tot 20 β .

Item de 361 ƒ 7 β 6 d groten, in payemente, den Genschen nobel doe doende 7 β 4 groten voor twe Ailbertusschilden gerekent, dat's denzelven scilt 44 groten facit, denselven scilt tot 56 groten Vlaems na de waerderynge van den voors. ARENT MUSCH, den gouden leeu 5 β groten, 459 ƒ 18 β 7 d ob. groten 3 mijt Vlaems facit in ponden van 40 groten: twe duysent zeven hondert negen en vijftich ponden elff schellinghen negen penninghen hallinck portie zwaer, den Andriesgulden 20 β .

Ende de 1619 ƒ 1 β 6 d groten 7 Hollants, den

Gentschen nobel doe doende 102 gr. voor twee Ailbertusschilden gerekent, dat's den zelven scilt 51 groten, als die gevalueert wordt in de rekeningen dair men die voors. somme schuldich blijft navolgende die voors. extraicten facit, den zelven schilt tot 56 gr. na der waerderynghe van de voors. ARENT MUSCH, den gouden leeu tot 5 β gr., 1777 ƒ 16 β 2 d ob. gr. 8½ miten Vlaems, fac. in ponden van 40 groten Vlaems: thien duysent zes hondert zes en tsestich ponden zeventhien scellyngen vijff penningen zwair, den voors. Andriesgulden 20 β . Coomt tsamen de voors. drie partyen ter sommen van 14030 ƒ 13 β ob. 1½ portie.

De rest van het stuk 1) is voor de muntgeschiedenis van geen belang. Uit de daarbij gevoegde bijlagen nemen wij dit nog over:

Extraict vuyter rekeninge . . . van den tresorierscip van Hollant van 14 weken eyndende den 4en dach in Julio a°. 1405 by tyden hertoge WILLEMS, gemaict in ponden groten.

Upten anderen dach in Junio ontfaen vuyt des proost coffer van Bergen 2) in Henegouwen van alrehande stucken gelijk die cedele, die int coffer geleyt is, inhout, Eerst 16 Engelse nobelen, 13 Vlaemsche nobelen, 6 lyoen, 16 Wilhelmusgulden, 47 Vranckerijcx scilden, 4 Berchse schilden, 5 ryers, 1 Hollantsche schilt, 1 Henegause croone, 16 Gelre gulden 1 Aelbertus Hollants gulden, 3 dobbel croonen, facit in payementen voors. 34 ƒ 5 β 4 d gr.

Vuyter rekeningen des voors. tresorierscip van 28

1) Het is gedagteekend 22 Januari 1494, sec. cur. cur. Holl.

2) Hij was, te Medemblik gevangen zittende, in den kerker vermoord.

weken ende 6 dagen, eyndende den eersten dach van Augusto a°. 1406 . . . , gemaict in ponden groten.

Ontfangen by handen GERIJT ALBOUTS van wolle, die hy vercocht heeft ende des sproffs van Bergen was, te samen, als hy anbrocht, 30 Ingelsche nobelen, ende by ALLART SALEMONSZ. desgelijcx 30 Engelse nobelen, facit 22 ₧ 10 β gr.

Item by ENGEL, schout in den Haghe, ontfangen van sprofften goeden van Bergen, die by hem in den Haghe vercocht werden, 95 ₧ 12 β, den Ingelsen nobele voir 4 ₧, dair aff betaelt PIETER BUYTENWECH 6 Ingelse nobelen, die hy den profsten geleent hadde, zoe blijffs 70 ₧ 12 β Holl. payements voors. f., den Engelse nobel voor 3 ₧: 6 ₧ 14 β 3 d̄ gr.

Medegedeeld door

AUG. SASSEN.
